Gemeenteraad en Omgevingswet

Gemeente Soest

15 juni 2023.

Van der Schoot Advies

Even voorstellen….

- Adviseren en opleiden
- Auteur/eindredacteur:

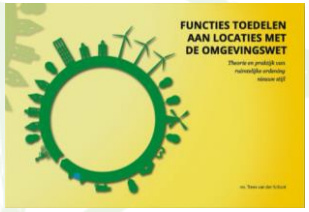

- Onderdeel van: www.omgevingswetwerk.nl en www.deomwentelaars.nl
- Blogs: www.vanderschootadvies
- info@vanderschootadvies.nl

Van der Schoot Advies

De 'geest' van de wet

Verbeterdoelen

Maatschappelijke doelen

- Inzichtelijk, voorspelbaar en eenvoudig stelsel
- Van sectoraal naar integraal
- Ruimte voor initiatief maar waarborg kwaliteit
- Sneller en beter

deregulering | **digitalisering** | **decentralisering**

Van der Schoot Advies

Maatschappelijke doelen (art. 1.3)

'Deze wet is met het oog op

- duurzame ontwikkeling,
- de bewoonbaarheid van het land
- en de bescherming en verbetering van het leefmilieu

Ontwikkeling die aansluit op de behoeften van nu zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen

gericht op het in onderlinge samenhang

(a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur,

Kwaliteit fysieke leefomgeving

en

(b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.'

Benutten door de mens: functies, zoals wonen.

..ingekleurd door de tijdgeest..

- Circulaire economie/Kringlooplandbouw
- Van het gas af
- Minder stikstof
- Meer biodiversiteit
- Klimaatbestendig
- Toegankelijk voor iedereen
- Woningaanbod
- Migranten/asielzoekers
- Defensiedoeleinden

en gezondheid meenemen!

- Bij regels en afwijken van regels: gezondheidsbescherming

- Bij beleid: bevordering gezondheid + voorzorgbeginsel

  = positieve gezondheid = betekenisvol leven + leefbaarheid centraal

- Daarom: per 2024 samenwerking sociaal en fysiek domein bij besluiten over fysieke leefomgeving (Rijksnota Gezondheid breed op de agenda).

Systeem: beleidscyclus

Art. 2.1 lid 1:

- *met het oog op de doelen van de wet,*

- *tenzij daarover specifieke regels (AMvB's, provinciale verordening) zijn gesteld*

= Andere kijk op regels

- Van juridische sturing naar beleidssturing (halen doelen)
- Juridische instrumenten (omgevingsplan/ omgevingsvergunningen) zijn uitvoeringsinstrumenten:
  - gericht op halen doelen
  - onderdeel 'instrumentenmix'

Cultuurverandering:

= Niet geregeld wil niet zeggen dat het niet moet!

= Als je doet wat moet, doe je het nog niet goed!

= Let op wat we niet geregeld hebben!

Inzetten ‘instrumentenmix’

Afstemmen en samenwerken

Andere instrumenten:
Privaatrecht
Subsidie
Heffing
Voorlichting
Grondexploitatie etc

Raad en B&W

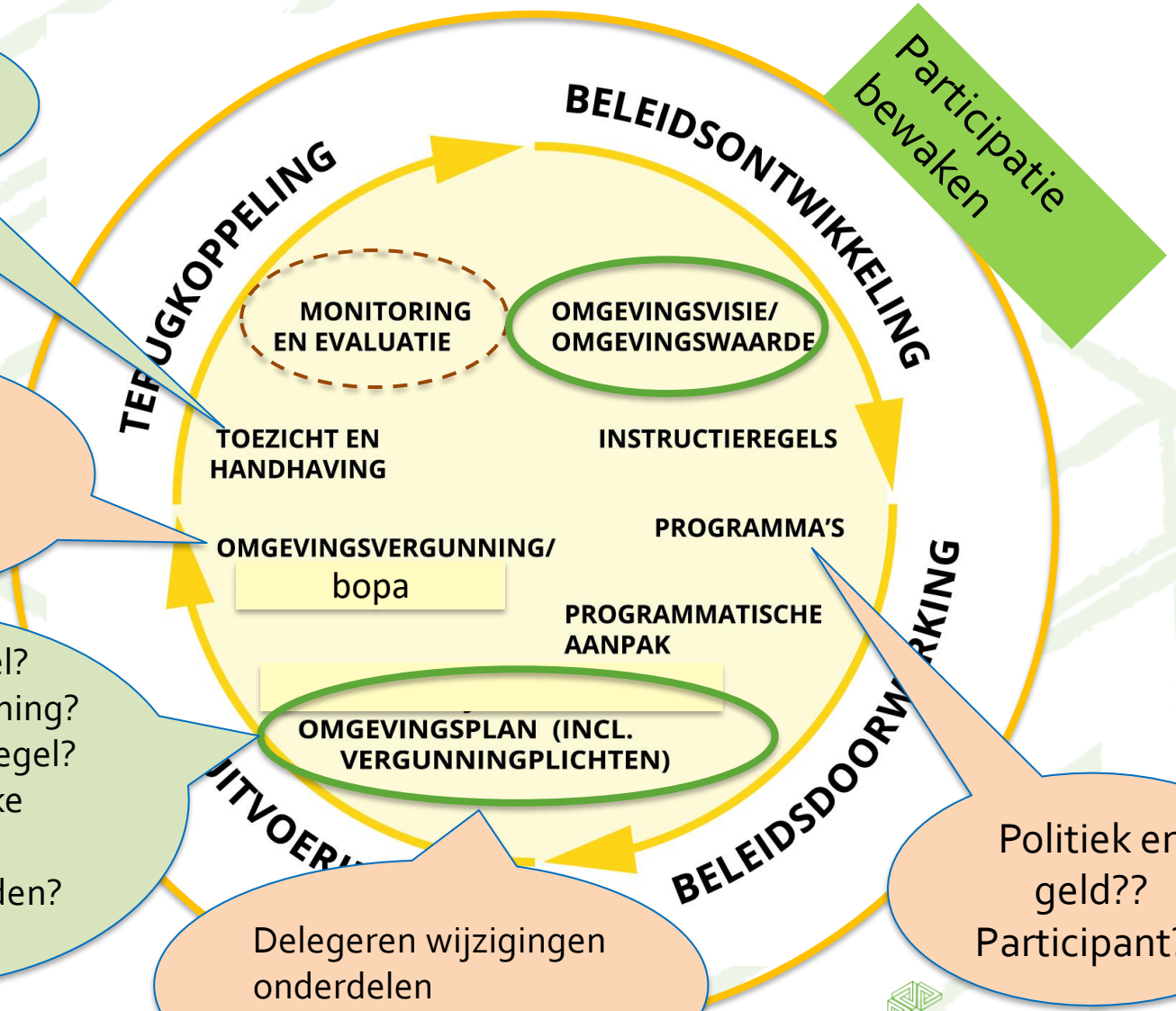

Regels voor B&W of omgevingsdienst

Bindend advies??

Gevallen verplichte participatie??

Algemene regel? omgevingsvergunning? melding? beleidsregel? Voorwaardelijke verplichting? Omgevingswaarden?

Delegeren wijzigingen onderdelen omgevingsplan?

Politiek en geld?? Participant??

Van der Schoot Advies

Sturingsfilosofie

- **Gemeenteraad:**
  - Gaat meer sturen in de geest van de Omgevingswet :
    - = meer ruimte voor initiatief, maatwerk en participatie
    - Maar: waar nodig en wenselijk ook sturen op kwaliteit leefomgeving.
  - Zet tijdelijk omgevingsplan gebiedsgericht om omgevingsplan parallel aan aanpassing omgevingsvisie

- **College/Organisatie:**
  - werkt vanuit een stapsgewijs lerende aanpak;
  - hanteert 'ja, mits' als grondhouding
  - zoekt bij bopa naar de snelste procedure
  - is aan de slag met participatie..

Valkuil….

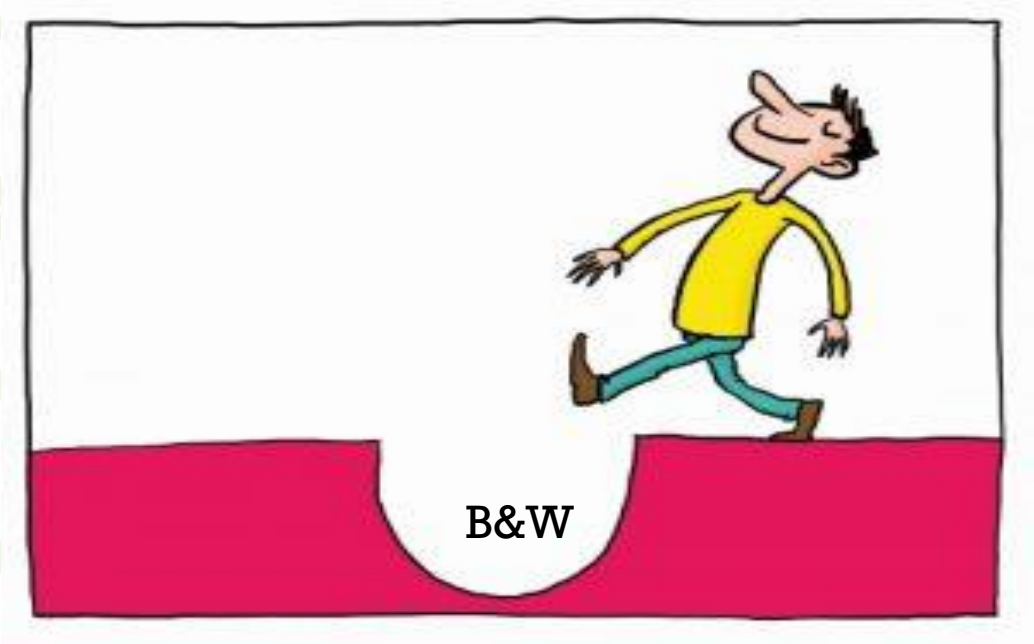

Je hoeft geen bevoegd gezag te zijn om erover te gaan!!!!

Wat vertrouwen wij B&W toe?
Hoe gaan B&W en wij met elkaar om?!
Bezien vanuit het perspectief van de gebruiker!

1 omgevingsvisie (art. 3.2 Ow)

- Inhoud:
  - Hoofdlijnen kwaliteit van de fysieke leefomgeving
  - Hoofdlijnen voorgenomen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van de gemeente
  - Hoofdzaken van het integrale beleid

Vanuit bestaande kwaliteit (o-situatie)

Ambities en doelen bepalen

Wat gaat de gemeenteraad doen?

Programma's

- Uitwerking omgevingsvisiebeleid naar:
  - Thema
  - Gebied

- Maatregelen:
  - Wat gaat het college doen?
  - Hoe en wie gaat het college stimuleren om bij te dragen aan de doelen?

Cultuuromslag naar integrale en gebiedsgerichte benadering

Illustratie van:
Gerwin Gabry,
KuiperCompagnons

= ‘Beleidshuis’ bouwen

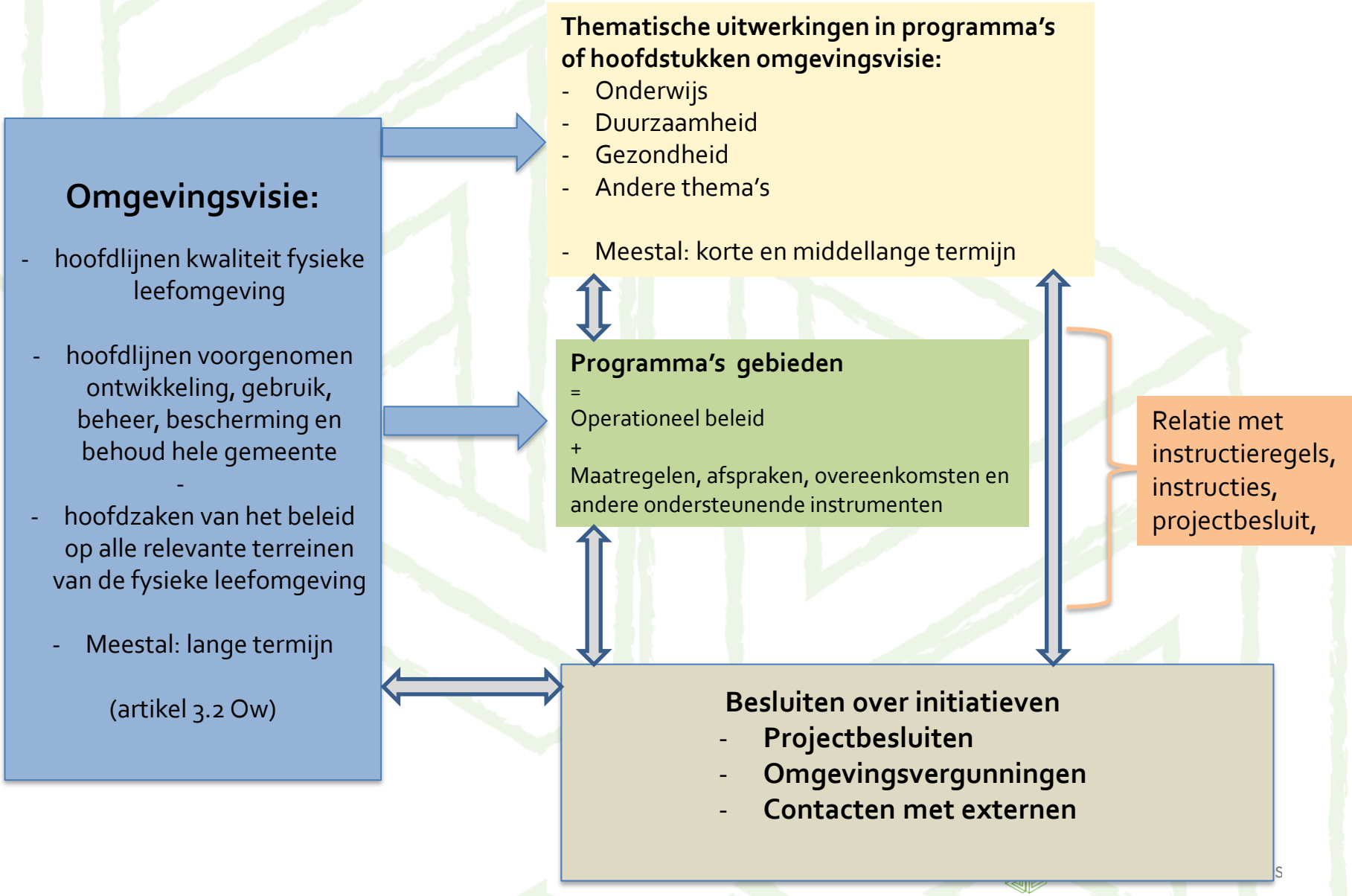

Beleid nu

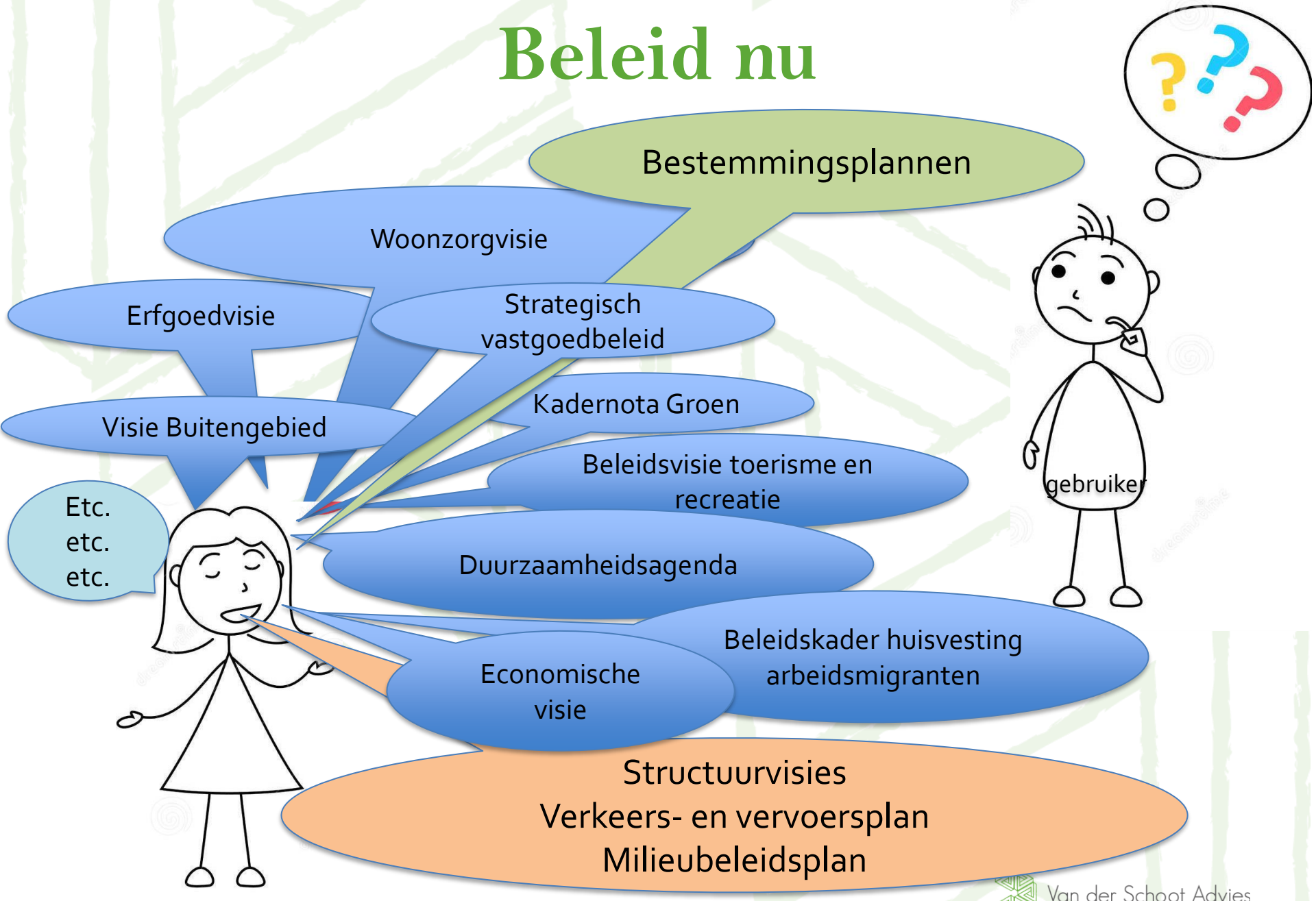
Bestemmingsplannen
Woonzorgvisie
Erfgoedvisie
Strategisch vastgoedbeleid
Kadernota Groen
Visie Buitengebied
Beleidsvisie toerisme en recreatie
Etc.
etc.
etc.
Duurzaamheidsagenda
Beleidskader huisvesting arbeidsmigranten
Economische visie
Structuurvisies
Verkeers- en vervoersplan
Milieubeleidsplan
gebruiker

Bedoeling

Concreet maken met vroege participatie!!!

! ! !

Omgevingsplan + AMvB's

Omgevingsvisie hele gemeente

Thematische programma's met maatregelen

Integrale gebiedsprogramma's

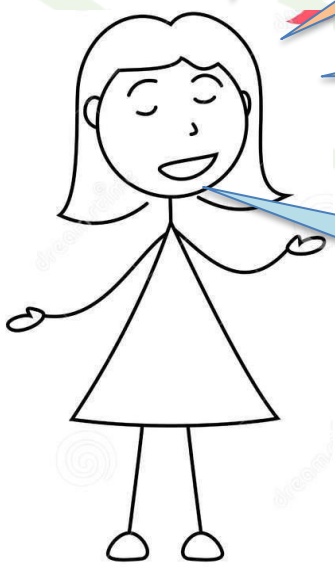

Van der Schoot Advies

Voordeel werken met programma's

- Niet te abstract, niet te concreet
  - = goed instrument voor participatie
- Toetsingskader voor concrete besluiten = voorspelbaarheid
- Invulling controlerende rol gemeenteraad/evaluatie
- NB Ow wil naar integraal gebiedsgericht beleid!

Verandering gevraagd!

- Actieve overheid bewaakt kwaliteit leefomgeving, betrokken samenleving vult in:
  - Methode: o situatie, doelen/ambities, handelen.
- **Denken vanuit gebruikers**
  - Afstemmen initiatieven op elkaar
  - Binnen vooraf samen opgestelde kaders (Voorspelbaarheid)
  - Flexibel bij initiatief dat bijdraagt aan doelen (ja, mits)
  - Snelheid
- **Sociaal domein** betrekken bij ruimtelijke besluiten
- **Vroegtijdige participatie** bij alle besluiten
  - Voor 'verinnerlijking' doelen
  - Werken aan vertrouwen
  - Liefst: bereiken draagvlak

Resultaatsgerichte wet:

Van veilig ver weg naar concreet dichtbij.

Ziet er mooi uit….

Illustratie van:
Wilfried Jansen of
Lorkeers

Wat vraagt deze werkwijze?

- Nadenken over: wat heb ik nu opgeschreven en in welk document moet het staan?
- Discipline op de benaming:
  - (Strategie)
  - Omgevingsvisie
  - Programma
  - (Beleidsregels)
- Formats voor herkenbaarheid
- Regie op het houden van overzicht/invulling controlerende rol van de raad: evaluatie organiseren
- Gebiedsindeling?????
- Afspraken tussen gemeenteraad en college:
  niet bevoegd, maar we gaan er wel over!

Conclusie

Goed idee, die Ow!!

Anders en beter!!

Casus 1: sloop/renovatie van seniorenwoningen

- 75 verouderde seniorenwoningen/appartementen slopen,
- 75 grondgebonden woningen terugbouwen: ook voor gezinnen.
- Op het terrein staan 3 grote oude bomen met veel openbaar groen
- Ontsloten met wandelpad
- Binnen de wijk laatste toegankelijk groen.
- Egels, vleermuizen en vogels
- Mensen hebben leuk getuinierd.

Van der Schoot Advies

Vragen

- Wat zou hiervoor het kader moeten zijn? En als dat er niet is: hoe kom je er dan aan?
- Wanneer wil de gemeenteraad hierbij worden betrokken?
- Wat houdt die betrokkenheid dan in?
- Welke burgers zouden bij deze participatie mee moeten doen?
- Op welk moment moet dat gebeuren (invulling 'omgevingsdialoog')?
- Wie moet de regie op het proces hebben? Wat bepaalt wie de regie moet hebben? (Denk aan: gemeente? Woningbouwvereniging? Iemand die onafhankelijk is?)
- Wat doet een raadslid bij rechtstreekse benadering door de initiatiefnemer of burgers?

Casus 2: 9 ha oud bedrijventerrein

- De bodem is vervuild, maar stabiel: geen urgente saneringslocatie voor de provincie.
- De gebouwen zijn vervallen en staan 20 jaar leeg.
- Er is nieuwe natuur ontstaan.
- De bestemming is bedrijventerrein.
- Buurtbewoners maken zich zorgen over de toekomst en ergeren zich aan de situatie.
- Er staan enkele oude, karakteristieke gebouwen en een beeldbepalend kunstwerk.
- De gemeente wil in 2030 duurzaam zijn en zet in op circulaire economie.
- De gemeente heeft een woningbouwtaak.
- De eigenaar doet niets.

Van der Schoot Advies

…vervolg….

- Wat dient als toetsingskader?
- Hoe moet de participatie verlopen en wie heeft daar welke rol bij?
- Wat zijn de instrumenten die ingezet kunnen worden?
  - Als de eigenaar niets wil
  - Als zich een projectontwikkelaar aandient
  - Als de gemeente kiest voor ‘organische ontwikkeling’ of ‘uitnodigingsplanologie’
- Wat doet een raadslid bij rechtstreekse benadering door de initiatiefnemer of burgers?

Vragen

- Is dit een ontwikkeling met een rol voor de gemeente? zo ja: waarom en welke dan? (denk aan: zelf aankopen/ontwikkelen? Anderen actief stimuleren?? Kader maken en zien wat er gebeurt?)
- Is hierbij de gemeenteraad betrokken? Wanneer en hoe dan? Wat houdt die betrokkenheid dan in?
- Wie is hierbij nog meer betrokken?
- Welke belangen/kansen leveren een integrale benadering op?
- Waar ligt de link naar het sociaal domein?

Niet vergeten…..

- De zorg van de overheid is erop gericht:
  - de fysieke leefomgeving te verbeteren waar deze tekort schiet
  - en kwaliteiten te behouden waar deze goed zijn:

  MvT Ow, pag. 22.

- Activiteiten in de fysieke leefomgeving worden merendeels ondernomen door andere spelers dan de overheid. Een belangrijke taak voor de overheid is:
  - het met elkaar in verband brengen van initiatieven en
  - het toezicht op de totale kwaliteit.

  MvT Ow, pag. 23

- Een grote opgave voor de praktijk van plannen en projecten is het verbinden van de twee doelen, zodat
  - de milieukwaliteit en omgevingskwaliteit erop vooruit gaan
  - en de fysieke leefomgeving beter geschikt wordt voor deze en toekomstige generaties

  MvT Ow, pag. 64

Stand van zaken kerninstrumenten

1. Omgevingsvisie Soest en Soesterberg→ 21 dec 2021 vastgesteld (raad)
+
Opdrachten voor 4 programma's → 21 dec 2021 vastgesteld (raad)

Startnotities voor 6 thematische omgevingsprogramma's (2 x raad voorjaar '23)

Najaar 2023: DNA Soest → *Afwegingskader* = aanvulling/-scherping Ovisie (raad)

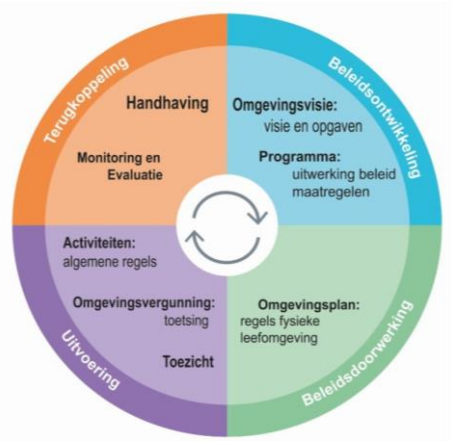

2. Omgevingsprogramma's (college) → nu participatie - 1e kwartaal 2024 vaststelling

3. Omgevingsplan (raad)→ extra avond in najaar → Transitieperiode 2024 t/m 2030 – voorbereiden/oefenen (DSO)

4. Omgevingsvergunning (college) → Omgevingstafel / IKT / Leges en Wet kwaliteitsborging bouwen

Slot

Ik wens u een mooie verandering.

info@vanderschootadvies.nl

